

g. Egerjev
Mo. Egerjev

VERTEC.

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Vredil in založil
Ivan Tomšić,
učitelj na c. k. vadnici v Ljubljani.

78133

Drugi tečaj, 1872.

VLJUBLJANI.

Tisk Egerjev.

KAZALO.

Pesmi.

	Stran.		Stran.
Jezus, otročji prijatelj	6	Bogomir	90
Spijoče dete	12	Cvetlice	91
Rožica	33	Biserni grad	101
Bodi previden	49	Dež	104
O začetku pomladi	59	Zvita goljuha	118
Pomladanska	59	Jurče na polji	122
Tica in cvetlica	69	Spoštuj očeta in mater	123
Sereu	78	Kozel	125
O spomladnem jutru	81	Modri skvorec	126
Oživiljena cvetlica	81	Ne zapustite ubogih sirot	133
Pri potoku	85	Vihar in cvetice	141
Mala predica	92	Pošteni starček	145
Smokva	92	Blaga hčerka	149, 164, 181
Kralj in kmetič	99	Ogibaj se slabih tovaršev	155
Pri zibeli	101	Limbar in roža	156
Prisega v naravi	105	Otroci, ubogajte svoje starše	170
Stvarniku	105	Vreme je prav	175
Struga	117	Skopuh in pijanee	177
Moje veselje	123	Pridna Barbika	188
Mertvi junak	123	Angelj in deček	183
Zvon naš prijatelj	124	Očetova fajfa	190
Pridni mladiči	133	Želod in buča	192
Orehi	149		
Dete pri mertvaškem odru matere	154		
Zdihljeji po domovini	176		
Terta	177		
Vodena kapljica	179		
Petelinov klic	181		
Pri zibeli	187		
Zadovoljnost	190		

Podučni sestavki.

Sedem čudežev starih časov	10
Nauk za mladino	17
Prihod vesele pomladi	42
Tabori v turskih časih	60
Mesec maj ali veliki traven	74
Binkošti	80
Križ	106
Prigodki iz hroščevega življenja	107
Zlati čas	111
Pritlikovci	126
Opravila marljivega učenca v velikih počitnicah	128
Pismo iz Dola	142
Svet po vnanjem sodi	157
Veselje v jeseni	158
Tiha dežela	176
Prigodki iz mravljinca življenja	192

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Stara pravljica v noveji obleki	1
Ljubezen in serčnost neke deklice	5
V nebesih	7
Umen konj	12
Obljuba dela dolg	19
Otroci, ne zapuščajte šole	21
Iz mladosti cesarja Jožefa	24
Jagoda	27
Stergan rokav	28
Čudna so pota Gospodova, po katerih ljudi k zveličanji pelje	34
Kapelica v gozdu	38
Blagodušnost nekega Indijana	41
Pravica pride na dan	49
Kako se je Jožek laži odvadil	55
Popotnik	55
Zakaj je medved rōpna žival	56
Pervi list	57
Ne želi tujega blaga	60
Zaupaj v Boga in on ti bo pomagal	69
Mali tičji lovec	77
Spanje in smert	77
Brezskerbni mlinar	79
Materno srcé	79
Prebrisani Polde	88
Noj ali strus	13
Pravi žefran	14
Strupena volčja črešnja	29
Metulji	64
Rujavi hrošč	82
Navadni zobnik	113
Kristavec	129
Borovnica ali črna jagoda	130
Rudeči naperstec	146
Železo	161
Labud	162
Rman	162
Brina	178
Smereka	178

Gledališčne igre za mladost.

	Stran.
Kaznovana radovednost <i>Lj.T.</i>	43
Klop pod lipo . . . <i>a.s.</i>	62
Boječi Matevž . . . <i>I. Klemenčič</i>	93

Zabavne in kratkočasne stvari.

Otroške igre <i>J.P.</i>	159
Kratkočasnice 15, 31, 47, 67, 83, 99, 115, 131, 147, 163, 179,	196
Zastavice . . . 16, 48, 132, 148, 164,	180
Številne naloge . . 16, 48, 68, 84, 116,	132
Zabavne naloge . . . 16, 67, 84, 99,	148
Skakalnice . . . 15, 48, 84, 115, 148,	164
Pametnice 16, 164,	179
Senčne podobe 16, 48,	148
Nekaj za kratek čas 115, 132, 164, 180,	196
Rebusi s čerkami	180
Drobtine v vsakem listu.	

Muzikalne priloge.

Moj Vertec od Gr. Riharja.	
Popotnikova pesem. Narodna.	
Veselje v naravi. Dve veseli pesmici za otroke.	
Sestavil Ant. Færster.	
Vesela pevka. Sostavil And. Vavken.	

Podobe.

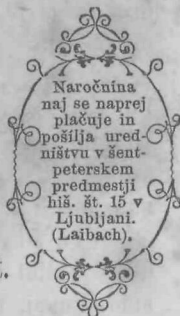
Jezus otročji prijatelj	6
Noj ali strus	13

Stran.

Pravi žefran	14
Zabavne naloge 16, 32, 99,	116
Senčne podobe 16, 48,	148
Obljuba dela dolg	20
Strupena volčja črešnja	29
Čudna so pota Gospodova	37
Prihod vesele pomladi	42
Pravica pride na dan	54
Mlin	55
Listonos	58
Metulji; podnevni pavlinček in zeljni belin	65
Mati božja	75
Binkošti	80
Ogerci	82
Krajač	90
Mala predica	92
Biserni grad	104
Križ	106
Navadni zobnik	113
Zvita goljušja 118,	122
Kozel	125
Kristavec	129
Borovnica ali črna jagoda	130
Vertnik	141
Rudeči naperstec	146
Ogibaj se slabih tovaršij	155
Veselje v jeseni	158
Rman	162
Otroci ubogajte svoje starše 171,	173
Brina	178
Pridna Barbika	188
Zelod in buča	192

VERTEC.

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 1.

V Ljubljani 1. januarja 1872.

Leto II.

Stara pravljica v novej obliki.

(Spisala Lujiza Pesjakova.)

ukaj sem pri vas, mali moji prijatelji in prijateljice! — Radostna vas pozdravljam ob mladem jutru, kajti vesela sem, da vam velja prva beseda, ki jo izpregovorim o njem. Ali se pa tudi vjemajo moje želje z vašimi? — Ali je pa tudi vam po vseči, da vas jaz sprejemam, da sem si celó namenila danes dalje muditi se med vami, kakor po navadi? — Vidite, ljubčeki, okrepila bi si rada dušo za vse, kar bode novo leto pripeljalo s sabo, bodisi srečnega, bodisi žalostnega, in mislim, da mi bo to najbolj mogoče, ako njegov začetek praznujem v cvetočem vašem krogu.

Novo leto! — Ste li čuli nocój, kakó je nastopilo? — Vsi zvonovi so peli in ura je bila takó slovésno vmes, kakor bi hotela rêči: „Poslušajte me in štejte moje udarce; važnejša sem ko vsaka; staro leto vam odpeljem in novo, neznano se vam po meni rodi.“ Bilo je takrat, kakor bi tožili in se jokali glasovi zvonóv in vendar tudi, kakor bi se razlégali zaupljivo čez molčeče hribe in čez spečo dolino. Otročiči, ali ste čuli vse to? — Nikar ne pomišljujte, vsaj vém, da niste prav nič slišali, kajti za vas se je bližalo novo leto s tacimi rahlimi, mehкими stopinjami kakor so vaše, ko se sučete po zelènej trati, in pomenljivi govor zvonóv zazibal vas je le še v terdnejše spanje, zapustivši vam najslajše sanje, ko je po časi po zraku odonél. In vendar veste tudi vi, preljubi moji, da je danes imeniten dan, spoznali ste to vže zjutraj, ko ste glasno izrekli ona voščila, ki na tihoma vedno goje vaša sercá, in še bolj čutili ste slovénost dneva po poljubih, ki so vam je starši, še gorkejša ko sicer, na rudeča ustica pritiskali. Dá, dá, pomenljiv praznik je današnji dan in tudi dóba, v katerej človek rad kaj novega pričinja; zato se hočem tudi jaz danes česa novega lotiti.

Do zdaj sem vam sim ter tje kako pesen zapela in nekdó mi je povedal, da so vam bile vseč, ali to ni nič posebnega, kajti pesni imajo vže to lastnost, da skozi ušesa gredó notri do srede sercá, in tam se vmestijo takó

po domače, kakor bi le to bil kraj, ki se jim spodobi. Vse kaj družega pa je s prosto povestjo, ki nima prednosti petja, in skušati se hočem tedaj, ako mi bode moči tudi ž njo prikupiti se vam. Pravljico vam hočem povedati, ki sem jo čula nekđaj, ne vém kdó mi jo je vže povedal, menda ona stara Poljakinja, ki me je péstovala in varovala ob času detinstva, kajti kedar se té zlate dóbe spomnim, stojí mi tudi ljuba moja Saša živa pred očmi in tožeče poljske pesni in čarovne marnje se mi glasé iz daljne, toda večno rožnate meglice.

Tu sim se vsedite blizo okrog mene, — še bliže! da ljube vaše obraze dobro vidim in da me bodeate tudi vi prav natanko uméli, — takó! — zdaj smo skupaj, lepa družinica! — To je ugodno, kaj ne, sedeti v gorkejši sobi in poslušati pravljice, med tem, ko zunaj sěver brije in sneženi mož z rudečim ozeblim nosom róma po svetu. Tiho s smehom, ti ljubi prijazni deček tu na mojej desni, ali ne vidiš, kako radovedno in proseče me vže pogledujejo ljubeznjivi tvoji tovarši in tovaršice? Pri miru tedaj, ljubljene moj, in poslušaj!

Bila je nekđaj majhna deklica, ki je s petimi leti vže velika reva bila, kajti matere več ni imela. Njo, ki je svojo Marjetico neizmerno, dà, tisočkrat bolj ko samo sebe ljubila, so černi možjé odnesli iz njene bajtice in zagrěbli na daljnem pokopališči. Plakala je sirota po materi, da je ni bilo moči utolažiti, a ko so oče rekli, naj neha, da njene solzé tudi njemu ne vzmó življenja, umolknila je, tiha in klaverna je hodila ves dan po vertu, in kedar jo je jok posiliti hotel, ozerla se je v nebó, kajti zdelo se jej je, da po tem laglje zadržuje solzne potoke. Ali po noči v spanji jih je točila, nenehoma klicala mamico in zjutraj, ko se je probudila, je vsa prestrašena vselej blazinico pod odejo skrila, da oče niso videli, kako premočena je bila od solz. Čez nekaj časa se je oče vdrugič oženil, misleč hčerki kaj dobrega storiti s tem. Dobila je Marjetica mačeho. Mačeha! to je namestnica matere. — Čudno, kaj ne, prijatelji moji, kakor da bi bilo mogoče nadomestiti to, kar imate najslajšega in najboljšega na zemlji! Na istem mestu, ki se je lesketalo materne miline, videti tujo ženó, to vam ni mogoče misliti, kaj ne? in vendar je nedolžna Marjetica to preterpeti morala in ne samo tuja in neznana jej je bila ona, katero je morala klicati s sladkim, svetim imenom, ampak neusmiljena in srepa se jej je kazala in sovražila je lepo pasterko iz dna svoje duše. Se bolj ko prej Marjetičine solzé je nesrečno to sovraštvo izbadalo očetovo serecé, in-kmalu je počival tudi on pod gomilo. Zdaj se je še le pričelo pravo terpinčenje za Marjetico in dneva ga ni bilo, da ne bi bila celó — tepena! V merzlej izbi, na golih tléh je morala ležati in črn kruh, ki ga je dobivala, bil je takó terd, da ga ne bi bila mogla jesti, ako ga ne bi bila mehčala s solzámi.

Nekega dné — bilo je ravno o božiči, sneg je pokrival goré in ravnine in mraz je bilo, da je vse škripalo, prav takó kakor danes — rekla je huda mačeha: „Tu imaš jerbas, pojdi v gozd in prinesi mi rudečih jagod.“ Boječa se je Marjetica prederznila odgovoriti: „Kje jih bom pa našla, vse je polno snegá; o lepó vas prosim, pustite me domá, kajti mraz je, da sapa v

v ustih zmerzuje.“ — „Prav takó in ravno zató zahtevam, da mi jagod prineseš,“ zavpila je mačeha, „le varuj prikazati se mi s praznima rokama, sicer te — ubijem!“

Deklica vzame jerbas in zdihovaje gré v imenu božjem. O kakó jo je zeblo in kakó je bilo vse pusto in golo! Kamorkoli je pogledala, ni videla drugega nego sneg, in tiho je bilo povsodi, kakor bi bil ves svet izmerl. Čuj! zdaj je nekaj zarjulo! — tedaj je vendar bila zunaj še živa stvar razen uboge deklice — ali, gorjé, le volk je bil, ki je sestradan kopernel po kervavej jedi. Vzdigne se nenadoma tudi nevihta in žvižga skoz temno smrečje, katero pretresa, da se ječé lomí. In sredi vse te grôze hodi naša Marjetica sama in sredi vse te grôze poklekne in z premraženima drobnima rokama sneg od tal pometa ter išče rudečih jagod. Zastonj je vse, grabi le ledeno perst in sivi mah. Sama ne vé, kaj jej je storiti. Nazaj si upa skoraj še manj, kakor naprej v grozovito puščavo. Počasi se vleže še mrak na zemljo in, oj! strah jo je. Kmalu jej tudi nožici čisto oterpnete in več nočete nositi tresočega telesa. Zgrudi se Marjetica na tlá in jame priserčno jokati. Hipoma zasliši glas, ki njeno serčice, katero je skorej vže bíti ponehávalo, tako razveselí, da zavrisne, ugleda namreč očí, v katerih plamení to, kar se človeku le v enih pogledih pokaže, in zdaj o blaženstvo! zdaj jo jame božati roka, tako mehkó, takó gorkó, kakor more ljubkovati samo ena roka — s slabim glasom Marjetica vsklikne: „Mati, moja, moja mati!“ in s poslednjo močjó se okléne naročja, katero je najzvestejše varstvo svetá. Mati je vsa bleda, toda neizrekljivo lepa; bela oblačila jo odevajo od nog do glave in prav tesno va-nje zavije tudi svoje dete. Kmalu ono več ne čuti mraza, ampak zmíraj boljše in ugodnejše se počuti, mirno začne sôpsti, ali borí se s spanjem in vedno še odpira dremloče očí, kajti videti želí sladko obličje, katero je tako dolgo pogrešalo in zmiraj se še bolj stiska v naročje, po katerem je tako željno hrepenelo. Spanje premaga vendar naposled in takó tiho zdaj sôpe Marjetica, da je slišati ni več. —

Spala je menda prav dolgo, in ko se probudi, si dolgo očí mane, ker misli, da se jej še vedno sanja; pa, ne, ne, bedeča je in resnica je vse tó, kar jo obdaja. Gôzda in mraza, nevihte in groze, hudega volka in še hujše mačeha ni nikjer sledú; ampak na vhodu cvetoče livade stoji in zapazi óndi tolikanj lepote in bliščobe, da mora očí povésiti. In ko gleda in gleda, zagleda na zelenem travniku krasne rože in cvetnih njenih sestic, nežnih „marjetic“ je tam skorej toliko, kakor je bilo poprej v gozdu snegá in — lej, lej, rudeče jagode dihljajo in rastó krog in krog njenih nožic. Marjetica seže po slamnatem jerbasu, kateri jej je bila mačeha dala, ali tudi tá je spremenjén v zlato pletenico. Jagod bi rada nabirala v svetlo posodo, pa si ne upa dotakniti se jih. Ko se njene očí privadijo nenavadne bliščobe, v sredi trate ugleda visoko božično drevó in mnogo otrók okoli njega. Otroci! kaj pravite, še lepše je, kakor je bilo óno, katero je vas očaralo včeraj teden, in vže to je bilo nekaj, kaj ne? — Namesti majhnih sveč je tisoč in tisoč zvezd na njem migljalo in angelji so z višave vsipali cvetice na-nj in takó sladko so peli, da je veselje bilo je poslušati. To je odpirala zdaj ušesa in očí naša

Marjetica in posebno, ko je mičen deček k njej stopil ter jo vprašal z najmilejšim glasom, kdo je in od kod pride. Dolgo ni mogla odgovoriti Marjetica, kajti deček je bil takó lep, da je stala vsa zamaknjena v njegov pogléd. Zlati kodri so mu čez rami segali in čelo je bilo takó jasno, kakor bi solnce sijalo z njega in, oj oči! — morje ljubezni je počivalo v njih ter s svojim svitom obsežalo vse, kar se mu je bližalo. Ko je bilo deklici mogoče spregovoriti, dečku boječe in vendar zaupljivo toži svojo britkost, pripovedovaje mu, kakó jo mačeha sovraži in kakó se boji zopet k njej iti, posebno zdaj, ko se jej je ravno takó lepo od prave mamice sanjalo. Deček jo posluša, in ko je nehala govoriti, se jej nasmehljá ter reče: „Ostani pri nas; vidiš, tukaj so nebésa in jaz sem tvoj bratec. Reven sem bil, kakor si ti, rojen celó v golem hlevu, ali tukaj domá se mi vse drugače godi, bogat sem in dam ti zlatih oblačil. Več ti ne bo treba terdega kruha s solzami rositi, ampak slaščico boš jedla, dobri mleček pila, angeljci ti bodo igrali in vsak večer te bo mati v spanje zazibala.“ Ko Marjetica zasliši zadnje besede, glasno se zasmije in z ročicama ploskaje rádostna dovóli in sprejme prijazno vabilo. Lepi deček jo pelje k bliščečemu drevesu in ko se ga s perstom dotakne, bilo je pozlačeno. — Popisati vam ne morem, dragi moji poslušalci, kako srečna je bila zdaj Marjetica. Ves dan je gledala ljubeznivega dečka, pela in igrala se je z angelji, tergala cvetice in nabirala jagode v zlati jerbas. In ko se vtrudi od samega veselja, pride svetla, bela mamica in na mehkem njenem naročji med najslajšimi poljubi zadremlje. —

Mačeha je mislila, da je njena pasterka zmerznila v hosti, ker je več ni bilo domú, pa to ni bilo res; ampak živa, lepa, cvetoča in blaga je bivala v nebesih!

Pri konci sem s svojo pravljico in zahvaliti se moram vam vsem, da ste me tako prijazno poslušali. Posebno ti, preljubo živo srebro tú zraven mene, si stalo, kakor bi bilo iz kamena izsekano. Vendar mi je tvoje obličje kazalo vse, kar si čutilo, poslušaj me, meniš, da nisem videla, da se ti je temnilo, ko je neusmiljena mačeha svojo pasterko spodila v ledeni mraz, in misliš, da nisem zapazila, ko je v bistrem tvojem očesu nekaj biserom enacega trepetalo, ko je umirajoča ali blaga Marjetica izkliknila „mati, moja, moja mati!“ Dá, dá, Janko moj, jaz vidim vse, in ravno tako tudi vém, zakaj Albina zdaj sanja je glavico poveša in kaj Matilda premišljuje; staviti ne bi hotela, da nam bode kmalu tudi one kako pravljico povedale, in prav takó, ker zmiraj govoriti ni prijetno in rada tudi jaz kaj poslušam. O, vidite modrega Tončeka tam, kakó mično mlajši séstrici razlaga, česar v pravljici ni uméla — dá, to moram reči, vi ste mi poslušalci prav po mojej volji. Toraj vas tudi kmalu spet obiščem in po leti se bomo radovali v „Vertecu“ in tam peli v prostem zraku. Ali to vam rečem, naj vas prav obilo tje pride in tudi druge prijatelje še povabíte, kajti čem večja bo družčina, tem večje bode veselje. Vertnar, ki se rad trudi za vas noč in dan, z veseljem bode razširil meje Verteca, ko bi pretesne bile, nove drevorede bode zasadil, kjer se bode sprehajali in povsodi kaj novega in zanimivega zagledali. Tu se bode vstavili pred sladko dihljajočo rastlino, kakoršne še

videli niste; zraven nje se vam bo pokazal čuden germ, čegar peresa bodo šepetala o tujih deželáh, nekaj dalje vas bo vabilo okusno sadje, le rokó bo treba stegniti in vaše bode, in tam, tam na voglu, prav skrit med zeleno goščavo, bode tih, prijazen prostor in tá bo — naš! Temu se ne bo smel bližati nihče drug, nego vi, in jaz, in pojoči tiči. Kostanj bode razširjal svojo senco nad rušnato klopjo, kjer se bomo shajali in kjer vam bodem pripovedovala, kar sem doživela in tudi to, kar se mi je le sanjalo. Zraven tega bomo svoje gredice marljivo oskerbovali, kajti ponašati se hočemo ž njimi, ako jih tudi nihče ne bo videl, in vsadila vam bodem va-nje cvetja, ki vam bo po vseči, kajti, ljubčki — prosim vas, pa nikar ne mislite, da sem prevzetna, ne, ne, zagotoviti vas moram da nikakor nisem — malo menda vendar poznam rastlinstvo, ki ga ljubite vi. Še nekaj vam moram povedati, pa tó le prav za-se ohraníte, — ker treba ni, da bi naše skrivnosti izvedeli drugi — srečna bodem tudi jaz, ako si sím ter tje kak cvet na serec pritisnete in se ga še spominjate, ko bode roka, ki ga vam je ljubeče darovala vže davno v zemlji trohnéla. — A zadnji čas je oditi, z Bogom moji mladi prijatelji, da ste mi veseli danes in celo leto in vse svoje življenje! —

Ljubezen in serčnost neke deklice.

Francoski puntarji so poštenega in mirnega deržavljana kot sovražnika dežele obdolžili in zaperli. Ker je bil zeló bogat, poberejo mu vse premoženje, njega pa obsodijo k smerti. K sreči mu pusté od njegove imovine le edino, deset let staro hčerko.

Deklica, ki je vsa gorelá za očeta, sklene ga rešiti ali pa ž njim vred umreti. Že peljejo sovražniki očeta zvezanega na morišče, postavijo ga med obsojence in mu zavežejo oči. Pa v tem hipu, preden vojaki puške namerijo, skoči mlada deklica v naročje svojega očeta in kliče na morilce: „Prizanesite mojemu nedolžnemu očetu, ali pa še mene ž njim vred vstreljite! — Oh oče! ljubi moj oče!“

„Béži, béži ljuba hčerka, ti edino upanje žalostne matere, katera bo zdaj udova postala. Za ljubega Boga te prosim, béži! da še tebe ne vsmer-tijo,“ prosi jo oče jokaje, ter jo rine od sebe. Tudi vojaki skušajo, da bi jo odtergali od očeta, pa vse njihovo prizadevanje je zastoj. Deklica se terdo derži svojega očeta in vedno ponavlja: „Prizanesite, oh prizanesite! ali pa še mene vstrelite!“

Te besede mlade hčerke ginejo poveljnika brezbožnih puntarjev takó, da zapové očeta z deklico vred iz morišča v ječo peljati, odkoder ju kmalu potem tudi izpustí.

Glejte otroci! koliko premore otročja ljubezen tudi pri brezbožnih ljudéh. —

Jezus, otročji prijatelj.

(Po Šmidu.)

Večer pomladni se žari,
V zelene hribce solnce sije,
In v žarkih jezero migljá.
Ki cvet okol' mu vence vije.
Ovčice že zapuščajo
Cvetični dol in trato milo,
Tam čolnar h kraju že veslá,
Na dom obrača si kermilo.

Od zjutraj do zvečer učil
Neutrudeno je Jezus mili,
In mnogim reve je odgnal,
Navdajal sêrca s tolažili.
Število gosto vseh ljudi
Povsodi, ki ga je obdalo,
Je bilo zlega rešeno,
S tolažbo se je pokrepčalo.

Bil starček zjutraj še je slep,
In zdaj že vidi solnce milo,
In ubogi gluhec pervikrat
Zasliši ptičev žuborilo.
Bolniki prineseni sem
Vsi zdravi zdaj so in veseli
S posteljo svojo šli domú,
Bogú so hvalne pesmi peli.

Tam Jezus ves otruden že
Sedí na robu sive skale,
Desnica že upehana
Podpira rožna lica zala.

Tak lépo, ko njegov obraz
Pomladno solnce pač ne sije,
Tud' ne, ko luč, življenja moč.
Na ljubo zemljo dolí lije.

Od strani zadej tam stojé
Pobožno tiho, zaupljivo
Z otroci svoj'mi matere,
Udane že mu z vero živo;
Prinesle rade sinke še
K Gospodu bi ljubezni mile,
In blagoslova dečekom
Od njega, da bi zadobile.

Učenci pa jim branijo:
„Otruden že je od učenja,
Ga niste vid'le delati?
Motiti ga, ni govorjenja!“
Otroke pa vesele pred
Je žalost britka napolnila,
In matere zdaj vidiijo,
Kak sladka nada se skadila. —

Al on tovarš nedolžnosti,
Ko sliši tako besediti,
Jim reče: „Ne branite jim!
Pustite male k meni priti!
Resnično, tukaj vam povem,
Da takih je kraljestvo moje,
Podobni mor'ite biti jim,
Da vzamem vas v domovje svoje.“

Prijaznosti vse ginjene
So matere radost jokale,
In svoje male hitro so
Pri roci k njemu pripeljale.
Otroci pa veseli vsi
Naravnost k njemu so hiteli,
In bolj ko pred pri materah
Presrečni so in preveseli.

Najmanjši kar objema ga,
V naročji sladko se raduje,
In drugi z lasci si igra,
Mu mila lica ogleduje.
Vsi drugi zraven tam stojé
In k njemu gledajo veseli,
Pobožno rokce sklepajo
Da blagoslova bi prejeli.

In tak sladkó in tak ljubó
Jim blagoslove podeluje,
Globóko čuti, vidi se,
Da Bog je tú, ki obdaruje.
Potihne v zraku ptičica,
Cvetica duh prijeten dije, —
Stoji tuđ' solnce, zrè ljubó,
Ko sreča taka dečkom sije.

S hvaležnimi solzicami
Nebeškega veselja mile,
Osrečene po sreči tej
So matere se spet vernile.
Otrokom vsaka rekla je:
„Večera tega ne zabite,
Na svétu dokler hodite
Zveličarju zvesti bodite!“

In dečki bili mu zvesti,
Priserčno zmir so ga ljubili,
Le, kar žalilo njega bí,
Skerbnó so vselej se ognili.
In on je bil prijatelj njih
V življenji zmir na vsakem kraji,
Po smerti pa je ljubč'kom dal
Prelepi venec v svetem raji.

A. Praprotnik.

V nebesih.

Vojska na Francoskem je potihnila. Vojaki hité nazaj k svojim staršem, ter se veselé zmage.

Tiho pada sneg iz neizmerne višave na golo, zmerzlo zemljo. Bilo je kakor bi se igrali angeljčki z belimi perotnicami ter se spuščali na zemljo okoli mladih dreves, katerim hočejo zrahljati terdo posteljico in jim zapeti mile pesmice o pretečenej pomladi in poletnej krasoti. Povsod, v višavi in na zemlji, povsod je bila neka tihota, samo v majhnej bajtici se materno sercé žalostno boruje zarad zgube drazega možá. Revna ženica sedí pri peči in vselej se jej vlije bistra solzica po licu, kedar pogleda zapuščena otročička, kako si igrata pred njo. Večkrat vzdihne in ju priporočuje Bogú, neskončno dobrotljivemu očetu, v varstvo.

Janezek in Marica sta postavila dva stebrička navpik in enega počez, ter takó naredila slavlók, katerega sta potem še s popirjem kaj lepo okinčala.

„Takó, zdaj sva naredila vrata, Marica!“ pravi deček smehljaje se svojí sestrici.

„Poslušaj, zdaj gredó vojaki. Slišiš lepo godbo?“ In zažvižga kratko vižico ter postavlja jelove storže v versto in je počasi vleče skozi vrata. Eden teh ponosnih vojakov, kateri je bil nekoliko večji kakor vrata, pozabi se pripogniti in vse je za seboj poderl.

Otroka zapustita igro in tečeta k žalostnej materi. „Kaj ne Janezek“, reče sestra bratu, „kako je bilo lepó gledati dolge verste vojakov, okinčane z zelenimi vejicami, stopati skozi lepo okinčana mestna vrata, ko je godba tako veselo igrala, ko so zvonovi tako lepo peli in so vsi prebivalci zmagovalcem z rutami mahaje „živijo!“ klicali. Meni je bilo to zeló všeč, samo mamica je preveč jokala.

„Kje je neki naš atej, vsaj ni več vojske in vsi vojaki gredó zopet domú iz Francoske dežele, našega ateja pa še ni?“ reče sestra bratu.

„Vidi se, kako malo umeješ, kaj da je vojska. Oče so ostali še na Francoskem, tam delajo veliko železno verigo, s katero bodo vso deželo zvezali; naš oče so pa kovač, in kakšen kovač!“ odgovori bratec ves zamišljen.

„Kaj né, da je atej še na Francoskem?“ pobara Janezek mater. Milo pogleda mati svojega sineka, globoko vzdihne in pravi: „Vaš atej je v nebesih!“

„Vidiš Janezek“, reče sestra, „kdo ima prav,“ ter skoči zopet v kotiček k svojim igračam.

Janezek se prestraši, pogleda mater in žalost se tudi njemu bere na obrazu. Naenkrat se zopet posmehljá, stopi k materi in pravi: „Lehko oč! — Mama, jaz grem spat.“

Deček kmalu zatisne očesi, toda še ne spi. „V nebesih“, šepeta sam sebi, „dá, zdaj vem, zakaj atej tako dolgo ne pride; tam gori mu dopade pri ljubemu Bogu in angeljčkah. Jutri hočem zgodaj iti tudi jaz v nebеса in rekel mu bodem, da mama vedno jokajo, pa bo gotovo šel z menoj. Oh, kako bodo mama veseli, kedar očeta pripeljem. Jaz vem, kje so nebеса; tam na uni hrib se naslanjajo, in ko gori pridem, bom poterkal, vsaj me bo atej precej slišal in mi bo odperl. Potem dvigajoč male ročice proti nebu, pobožno moli molitvico, katero so ga stara mati naučili, tako-lé: „O moj Bog! zahvaljujem se ti, ker si me danes varoval vsega hudega. Prosim te, varuj me tudi nocojšno noč! Pošlji mi štiri angeljčke, enega k zglavji, enega k znožji in na vsako stran enega — — —“ preden je pa Janezek izgovoril „amen“ že je sladko zaspal. Sanja se mu celo noč od angeljčkov, slišal je prelepo petje, — oh sladke sanje!

Zjutraj se zgodaj probudí. Zdi se mu, da ga nekdo kliče, skoči iz postelje, tiho se obleče in gré. V veži najde palico, vzame jo in koraka po sneženi odeji proti hribu. Hud mraz je bil, in večkrat se mu dozdeva, kakor da bi ga kdo prijel za suknjico in mu rekel, da naj gre nazaj v gorko posteljico. Malo postane, — pa zmisli se na blede lica žalostne matere, ter

še hitreje koraka proti hribu. Vzame malo snegá, naredí kepo, in jo zažene na neko drevo. — Kričeč zletí krokar iz drevesa in kmalu mu zgine izpred očí.

„Oh kako rad bi bil tič“, misli si Janezek. „Kako prijetno je vendar tičkom! Malo pomigljajo s peroti in hitro plavajo po neizmernem zraku. Ko bi bil jaz tič,“ pravi Janezek, „precej bi zletel v nebesa. Toda tak černuh ne sme gori, kakor je krokar. V nebesih so samo nježni golobčki in urni škerjančki.“ Takó je Janezek govoril. Naenkrat pa zavpije, da se glas razlega po vsem gozdu. Nekaj ga derži za suknjico. Hitro se ozré in vidi, da je majhen, bel mož, kateri ga je prijel. Bil je ternjev germ. —

Prestrašeni deček urno zbeží, brez da bi pomislil kam, in kmalu vidi, da je zgrešil pravo pot. Zdaj sim, zdaj tje bega, a vse zastonj! prave poti ne more najti.

Strah ga obide, lakota ga nadleguje in vsi udje so mu oterpnili. Zagleda skalo, na katero se vsede ter se hoče malo odpočiti. Kako dobro se mu prilaga počitek! Začne dremati, in Janezek zaspi. Ali se bo še kedaj zbudil? — Slišal je lepo petje, lepo godbo, oh kako je vse to prijetno! — Ali je že v nebesih? — Padel je iz skale v sneg, brez da bi vedel. Zaspal je razpel svoji peroti, ter ga vzel v svoje naročje! —

Memo se pripeljeta gospod in gospa ter zagledata lepega dečka na pol zmerznjenega v snegu ležati. Pogledata ga, in ker zapazita, da je še živ, vzameta ga seboj.

Ko se Janezek zopet probudi, vidi, da leži v mehkejši, lepejši postelji. Na nasprotni steni vidi v zlatem okvirju samega sebe. Kedar je Janezek ročico vzdignil, naredi deček v okvirju ravno takó, kedar se je Janezek nasmejal, nasmeje se tudi nasprotni deček. — V lepejši gajbici čverčal je rumen kanarček svojo vižico in vse je bilo tako lepó, kakor Janezek še nikoli ni videl. — „Gotovo sem v nebesih“ reče Janezek sladko se smehljaje. Kar pride gospa v svilnatejši obleki, stopa tiho k postelji in ko dečka tako veselega in zdravega vidi, gré v drugo sobo in veselo reče: „Deček se je že zbudil, zopet se smeje!“ — Zdaj pride tudi gospod, kateremu je zlata svetinja kinčala persi. „Hvala Bogu!“ reče gospa dečku, „ti si živ, našli smo te na cesti zmerznjenega, vzeli te seboj, in zdaj si,“ — „V nebesih sem, v nebesih!“ zavpije veselo deček, „kje je pa moj atej, peljite me k njemu, da pojde z menoj k mamici, ki zelo žaluje po njem. Kje je atej?“ Gospod in gospa se začudita, in gospod, kateremu se zlata svetinja leskeče na persih, vpraša dečka: „Povej, kaj se godi s tvojim očetom?“ Janezek začne pripovedovati ter pové vse, kar je vedel. Ko neha govoriti, pogledata se oba in gospod vpraša Janezka: „Kako se imenujejo tvoj oče?“ „Lavoslav G.“ odgovori deček, „vojak so.“ — „Kakó? Lavoslav G. so tvoj oče! Žena, to je bil tisti hrabri vojak, ki je otel mene smerti ter je dal svoje življenje za moje. Kako čudna so pota božje previdnosti! Kolikokrat sem popraševal po tistej družini, po tistem možu, čigar dete sem rešil strašne smerti, in katero je zdaj v mojej hiši. Hvala Bogu, njemu tisočerna hvala!“

Drugi dan sta gospod in gospa peljala Janezka k njegovej materi. Za-

vila sta ga v topel kožuh in sedel je med njima v lepih sanéh, v katere sta bila dva urna konjiča zaprežena. Kraguljci so cingljali, in dečku se je bralo veselje na obrazu. Potoma mu pripovedujeta, kako je bil na pol zmerznjen in kako sta ga po božjej previdnosti strašne smerti otela. Janezek ima očesci vedno zatisnjeni in če tudi ni očeta pri sebi imel, vendar si misli, da je še vedno v nebesih.

Urna konjiča dirjata in okolica se je Janezku čedalje bolj znana zdela. Zmiraj bolj se bliža revnej bajtici in sercé mu teži misel, da svoje ljube mamice ne bo mogel potolažiti.

Četert ure, zunaj vasí, kjer je bil Janezek domá, stala je poleg ceste kovačnica. Ker je konj podkev zgubil, morali so saní vstaviti. Pomočnik, še vojaško opravljen, pozdravi gospoda ter mu pripoveduje, da je mojster v vojski obležal, in da bi vdova kovačnico rada prodala. — Podkev je pribita in zopet dirjajo urni konjiči ter se vstavijo še le pred revno bajtico, kjer se je Janezek s svojo sestro Marico tolikokrat igral. Iz bajtica stopi mož — Janezek ga pogleda in spozná — svojega očeta. Vsi gredó v hišico in Lavoslav G. začne pripovedovati, kako se mu je godilo. Gospod z zlato svetinjo je bil general ob času Francoske vojske. Oče Lavoslav ga je rešil smerti, pa je bil v boji sam ranjen, vjet in peljali so ga v bólnico. General, ki je za gotovo mislil, da je Lavoslav svoje življenje pustil na bojišči, se mu zdaj lepo zahvaljuje ter mu ponudi malo kovačnico, ktero mu hoče kupiti v znamenje nepozabljive hvaležnosti. Vsi so se veselili in Lavoslavova žena, Janezkova mati, povzdigne roki proti nebesom ter pobožno moli rekoč: Hvala Tebi, neskončno dobrotljivi Bog, ker si nas tako čudovito zopet zedinil!

Fr. Papa.

Sedem čudežev starih časov.

Sosedov Jernej je hodil v višje šole, in kedar je prišel domú o šolskih praznikih, so ga vsi radi poslušali, ko jim je pravil kaj od tega in unega, kar je v šoli slišal. Bilo je nekega jesenskega dné zvečer, ko je vsa domača družina pozno v noč korenje obrezovala. Tudi Jernej jim je pomagal. Pro-sijo ga, da naj jim kaj pové iz starih časov. „Naj pa bo“, priterdi Jernej, vam bom pa povedal od sedmih čudežev starega časa.“ Vsi se pripravijo, in ga prav pazljivo poslušajo.

Jernej govori:

„Stara ljudstva so bila zelo imenitna. O starih ljudstvih imamo prav veliko lepih učenih pisem, kiji m pravimo klasikarji, in ki bodo vedno slovela. Zraven teh del pa imamo iz starih časov tudi še mnogo umetniških in div-nih del, izmed katerih je posebno sedem prav imenitnih, ki slovó po vsem svetu. Pravijo jim sedem čudežev starega svetá. Pervi teh čudežev je bil:

Tempelj Diane na Efezu v Aziji. Že sveto pismo vam pové, da je

bilo tudi v Aziji v starodavnih časih veliko nevernih ljudstev, ki so si izmišljevali in delali bogove, je po svoje častili in tako malikovali. V mestu Efezu so prebivalci izžidali neizrečeno velik in lep tempelj na čast svoje boginje Diane. Ta velikanski tempelj je l. 356 pred Kristusom pogorel. Potem pa so izžidali še večjega in lepšega, ker so mislili, da je tako njih sveta dolžnost. Vse, kar so imeli najlepšega in najdražega, zlato, srebro i. t. d. znosili so vkup, da so tempelj prelepo ozaljšali. Izdelovali so ga 220 let. Ta tempelj je po vsej Aziji in po vsem znanem svetu slovel in se je štel med sedem čudežev tadanjega véka. Leta 260 po Kristusu pa so ga sovražniki požgali, in kar ga je še ostalo, razdjali so ga pozneje Turki takó, da se dandanes komaj pozná, kje je stalo to velikansko delo.

Drugi teh čudežev je bil grobni spominek mavzolej v Perziji. Mavzol je bil deželni poglavar v Perziji, ki je l. 379 pred Kristusom umerl. Njegova žena Artemizija je ukazala, da naj se njenemu možu postavi najlepši in najslavnejši spominek, kar jih je na svetu. Delali so ga najslavnejši umetniki tistega časa. Ta spominek je bil na štiri vogle, na okoli je obsegal 412 čevljev, visok pa je bil 180 čevljev t. j. 30 sežnjev. Okoli njega je stalo 36 stebrov in na sredi je na kviško kipela piramida, na katero je peljalo 24 prelepih stopnjic. Na verhu vsega je stal iz kamna marmeljna neizrečeno lepo izsekan voz s štirimi konji. Ta krasen spominek so imenovali po možu mavzolej, in to ime je ostalo še do današnjega dné, ker še sedaj je navada, da lepim grobnim spominkom pravijo mavzolej.

Tretji čudež je bil velikán na Rodu. Rod je otok blizu brega male Azije. Tam so v starodavnih časih malikovali solnce. Postavili so svojemu bogu velikansko podobo iz železa. To je bilo l. 280 pred Kristusom. Osem sto centov železa je šlo v to podobo. Visoka je bila 70 vatlov. Leta 224. pred Kristusom pa je bil v tem kraji hud potres, in takrat se je tudi ta železni velikán poderl.

Četrti čudež je bila podoba ajdovskega boga Jupiterja v Olimpiji, v deželi Greciji. To podobo je napravil Atenec Phidia, najslavnejši podobar tistega časa, okoli l. 432 pred Kristusom. Narejena je bila iz slonove kosti in iz čistega zlatá. Visoka je bila čez 40 čevljev.

Peti čudež je bilo poslopje Cira v Ekbatani, poglavitnem mestu Medije. To kraljevo poslopje je obsegalo kaki dve uri hodá. Namesto opek so bile na strehi sreberne plošče. Neizrečeno veliko bogastva in dragotin je bilo pri tem poslopji. Zraven tega poslopja je bil tudi tempelj, ki je bil zeló lep in velik.

Šesti čudež je bilo zidovje Babilona, okoli katerega je bilo blizu 40 ur hodá. Ti zidovi so bili tako široki, da sta se mogla dva vozova s štirimi konji na njih ogniti. Stolpov na tem zidovji je bilo 250, vrat 100, ki so bila vsa železna. Pravijo, da je ta zid zidalo dva milijona zidarjev. Dandanes je to zidovje v razvalinah in kače prebivajo v njem.

Sedmo čudo so bile in so še sedaj piramide v Egiptu, to je visoko zidovje, ki je pri dnu široko, potem pa vedno ožje. Te piramide so na štiri vogle in so večje in manjše, samo pri Egiptu jih je 40. Na nekej sila

velikej piramidi so dobili napis, kateri kaže, da so delavci, ki so to piramido delali, za 1600 talentov same retkve, česna in čebule pojedli. Bilo jih je 360.000. Ta piramida je na dnu 1456 čevljev široka in okoli 450 čevljev t. j. 75 sežnjev visoka.

Vsa ta znamenita dela starih časov nam kažejo, da je na svetu vse minljivo, kajti razun egiptovskih piramid ni od drugih tako slavnih del danes prav nič posebnega in tudi piramide kažejo, da se ne morejo ustavljati, da bi sčasoma ne razpadle.

A. P.

Umen konj.

Poljski vojskovodja Kočusko živel je po dokončanej vojski dolgo časa v mestu Soloturnu na Švicarskem. Car ruski Aleksander, dajal mu je vsako leto lepe novce, tako da mu ni bilo treba varčnemu biti. Kočusko pošlje nekoga dne mladega moža, z imenom Celtnar, v bližnjo vas, kjer bi za-nj nekaj opravil; dal mu je konja, da je jahal tjé. Ko se Celtnar domú poverne, reče vojskovodju: „Gospod poveljnik, na Vašem konju ne jezdim nikdar več, ako mi tudi svoje mošnje z novci seboj ne date.“ „Kako meniš to,“ vpraša ga Kočusko. Celtnar odgovori: „Kedar se je kak ubožen mož na cesti odkril in ubogajme prosil, hipoma se je ustavil konj in ni se maknil iz mesta, dokler ni berač česa dobil. Konečno mi drobiža zmanjka, in konja mi je le na ta način bilo mogoče dalje spraviti, da sem delal, kakor da bi bil berače obdaroval. Zakaj je imel konj to navado, lahko je uganiti.

Poleg Jariša posl. L.

Spijoče dete.

Malo dete tam miruje
Je zatisnilo oči,
Skerbna mati pa še čuje
Pri njegovej postelji.

Čuje, čuje skerbna mati
Skerbno gleda detice,
Skerb ne da jej še zaspati
Zapustiti postelje.

Dete sanja sanje sladke
Od nebeških angeljcov,
In oko premile matke
Var'je ga sovražnikov.

Oh kak' srečno dete milo
Kak' presrečno si še ti,
Ne poznaš še tuge, silo
Ne poznaš še žalosti.

Imáš še mater, ktera čuje
Ti nad posteljco zvestó,
On gotovo ne miruje,
Ki je zgubil mamico.

Ivan G.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Noj ali strus.

je sivo-rujavkasta, na perotih in v repu pa umazano-bela.

Noj je živel v prejšnjih časih po vseh afrikanskih in arabskih puščavah, dandanes se pa čedalje bolj umika pred ljudmi v neobljudene stepe in puštinje. Noj živi v družbi navadno po kakih 6—10 glav skupaj, pa tudi po 100 se jih včasih najde v enej družbi. S posebnimi zmožnostmi se noj ne more ponášati. Neumen je in top, uporen in svojeglaven, čestokrat ga najmanjša stvar zbega in hudo razdraži. Tudi v sužnosti ostane zmiraj neumen in boječ, gospodarja dostikrat ne loči od tujega človeka. — Vsa njegova moč se strinja v nogi. Z eno samo berco pobije divjega psa na zemljo, ali ga pa še celó ubije. Še večja pa je njegova hitrost. Kakor hitro ga kaj vznemiruje, razprostre svoji peroti in se spusti v bég, da ga konj komaj doteče. Njegov navadni korak meri 4—5, v diru pa tudi 7—9 čevljev.

Noj se hrani s seménjem, berstjem, zelenimi in sočnimi zelišči ter le malokedaj pozoblje kako živalico. Čudno pa je pri njem to, da si polni želodec tudi z drugimi neprebavljivimi stvarmi. Večkrat pogoltne kamenčke, črepine, žreblje, ključe, denarje, gumbe in druge enake reči. Dogodilo se je tudi, da se je nažerl živega apna, vsled katerega je moral se vé da poginiti. V želodcu nekega noja so našli blizo 9 funtov razne soderge, namreč 7 funtov peska, prediva in cunj, tri kose železa, devet bakrenih novcev, dva ključa, 17 bakrenih in 20 železnih žrebljev, svinčene kroglice, gumbe in še mnogo drugih enakih reči. — Samica znese 12—16 jajec v jamico, katero je samec

z nogama v pesek izkopal. Jajce je veliko kakor otročja glava, tehta tri funte in zaleže skoraj toliko, kakor 24 kurjih jajec. Vžitno je, a vendar ni tako okusno kakor kurje. Z enim samim jajcem se štirje lačni ljudje prav lahko nasitijo. Jajca so debela, imajo trdno lupino in služijo tamošnjim prebivalcem mesto posode. Mladi noji so iz začetka zelo gerdi, ker nimajo perja, ampak neko terdo, skoraj kakor jež bodečo kožo, še le v tretjem mesecu naraste jim perje.

Zarad dragocenih peres lové in pobijajo noja. Navadno ga lové na konjih. Dolga bela peresa so posebno draga, katerih pa ima noj samo 14. Kolikor daljše, tanjše in košatejše je peró, toliko večjo ceno ima. V južnej Afriki velja 1 funt nojevih peres — na funt jih gre navadno 70 do 90 — okoli 120 gld. našega denarja. — Razen jajec uživajo ljudje tudi meso, pa večidel le od mladih nojev, od starih ni tako dobro, ker je černo, terdo in žilavo. Afrikanci ga pa vendar tudi jedó. V Afriki imajo ljudjé po nekterih krajih tudi okoli hiš na pol domače noje za kratek čas in veselje. Noj mora imeti na dan 4 funte zobanja — najljubši mu je ječmen —, 1 funt kruha, 10 glav solate in po letu 8, po zimi pa 12 funtov vode. Rad se koplje v vodi in valja po prahu. Pustí na sebi jezdití, a berzdati in ravnati se ne dá. Glas ima zelo neprijeten, nekovo otlo hahljanje, razkačen pa sika kakor gosják. — V ljubljanskem muzeji v spodnjem oddelku vidi se nojevo jajce, ki ima debelost otročje glave.

E.

Pravi žefran.

Pravi žefran (*Crocus sativus*) nima korenine ampak ploščato-obličasto čebulo, ki je velika kakor kak majhen oreh in je zavita v rujavo, vlaknato kožo. S cvetjem vred se razvijajo tudi listi, ki so ozki, temnozeleni in imajo čez sredo belo žilo. Cveti so bledevijolčasti, temnoprogaсти in se pokažejo navadno le po dva skupaj. Cvetni obod ima zelo dolgo iz čebule izvirajočo cevko. Trije prašniki (*Staubgefäße*) so priraščeni na kocinasto gerlo cvetnega oboda. — Ta rastlina je prišla iz jutrovih dežel k nam. Ljudje jo sadijo sim ter tje zelo obilno, a to samo zavoljo cvetnih brazdic, ki dajejo kot dišava in barvilo povsod dobro znan žefran. Pravijo, da se iz 20,000 centov naredi še le en funt žefrana. — Pravemu žefranu je popolnoma podoben, tako imenovani pomladanski žefran (*Crocus vernus*), ki lepótí v spomladi na vse zgodaj travnike in vertove z modrim, belim in rumenim cvetjem.

Razne stvari.

Drobtine.

(Koliko železa se pridela na celej zemlji.) Na celej zemlji se izkoplje čez leto in dan okoli 255 milijonov centov železa. Na Avstrijskem se ga dobi vsako leto 7 mil. centov. Naše cesarstvo ima na Štirkem največ jam za železo, v katerih se dobiva najboljša železna ruda na celém svetu.

Kratkočasnici.

* Neki oče je grajal svojega sina, da že tri leta v prvi razred hodi. „Tega se ne sramujem“ reče zvrta mlada buča, „ker tudi naš učitelj sedi že celih dvajset let v tem razredu.“

* „Ko bi bil vedel, da bomo ričet jedli, bi ne bil molil pred jedjo“ reče Jožek, ki ni rad jedel ričeta.

Skakalnica.

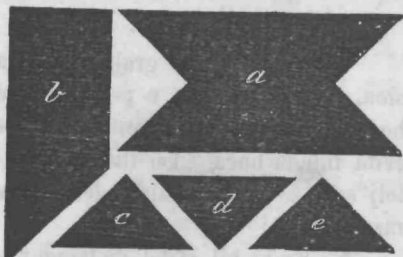
(Priobčila Albina Pirc.)

		vo	ne-	je	či, —	ter-	Kar	je	In		
		'z nje	Vse	ro-	žlaht-	sad,	vó,	má-	se		
ra-	člo-	ga	go-	mo-	zer-	dí,	nem	nje-	gov	ji	nja
v na-	ra	dóst	ži-	ro-	sa-	sa-	nje-	dre-	vkla-	mu	Nje-
eve-	V	vek	tov-	nje-	Tud'	blá-	mu	ga	roč-	pol-	lo
vi-	roč-	ce	niz-	ljub-	dú	in	lí,	lja	je	ró,	od-
ní,	te-	svo-	sam,	je.	tih	u-	ge-	na-	zanj	re-	no
ji	iz-	ki	ček,	mi-	nje	V	ne	žé-	zem-	pre-	be-
jo,	le-	le-	jem	skri-	naj	po-	ži-	le	príd-	se	zo-
ga	mah	In	Kar	mu	je.	dov	sov-	čbe-	do-	Kar	jo.
		ze-	le	kri-	za-	ve-	ce	In	kla-		
		je,	če	Člo-	nje-	je,	kla-	ku	li-		

(Rešitev skakalnice in imena reševalcev v prihodnjem listu.)

Zabavna naloga.

(Priobčil Josip B.)

Kako se iz koščekov debelega papirja a, b, c, d, e, naredi križ?

Številne naloge.

I. Pastir pride k čedi koz in pravi: „Dobro jutro, sto koz!“ „Bogga daj,“ odgovori mu koza. „Nas pa ni sto. Ko bi nas bilo še enkrat toliko, kolikor nas je, in polovica toliko, in četertinka toliko in še ti pastir na verh, — bilo bi nas 100.“ — Koliko je bilo koz?

II. Dva očeta in dva sina gresta na lov in vsak enega zajca vstreli. Ko domú pridejo prešteje mati zajce, in bili so samo — trije; pa se vendar ni mati nič zmotila. Kako je to?

III. Oče so dali sinu sto goldinarjev in so mu rekli: „Priženi domu sto glav živine.“ Voli so po pet goldinarjev, krave po en goldinar in ovce po pet krajcarjev. Koliko glav je prignal od vsake živine?

S. M.

Zastavica.

(Priobčila Katina Tomšič.)

Bralec predragi! v zastávico to šest čerk porabi, da rešena bo. Pervo iz vòde in z vina dobiš, Druga pri pétji ali v vétru se sliš'. Tretja pa v sredi sercá ti renči, V pratki se vsakej četerta dobi. Peto gromenje med sabo imá, Šesto pa slépec popolno končá. Dragi! ak' paziš na sledno verstó Leško zastávica rešena bo.

(Rešitev in imena reševalcev nalog in zastavice v prihodnjem listu.)

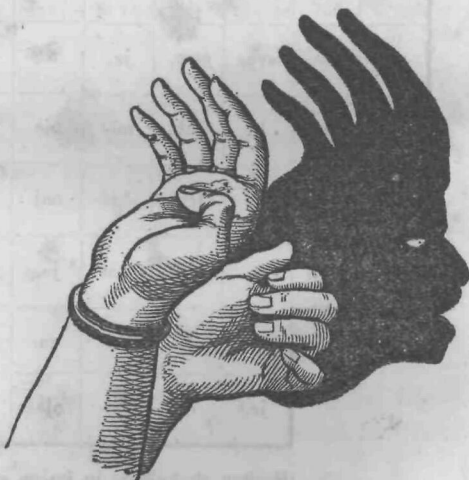
Pametnice.

- * Bodi priden in delaven; kdor brez dela okoli hodi, kmalu mu kruha zmanjka.
- * Ubogaj in moli le vselej lepó, Gotovo se dobro godilo ti bo.
- * Česar serce polno je, to iz ust človeku vré.
- * Kaj pomaga vsa oprava, ako je nemna glava.
- * Zdravo teló najboljšé blagó, skazí se lahko, popravi težkó.
- * Lastna hvala — cena mala.
- * Karkoli delaš, delaj pametno in misli na konec.

Listnica. Gosp. G. G. v Lj.: Vaša pesmica je sicer dobro skovana, al v Vertec je ne moremo vzeti, ker nima one zanimivosti, katero bi morala imeti za našo bolj nežno slovensko mladino. Poskusite kaj drugega, bolj mičnega napisati, kar bo de mladino podučevalo. — A. M. v Lj.: Vaše kratkečasnice so vže preveč znane. — Gospodičina M. T. v T.: Kapelico bomo prinesli v prihodnjem listu. Zdaj ni bilo mogoče. Prosimo še večkrat kaj, ker vidimo da ste marljiva in poetična. Serčen pozdrav od vseh na vse. —

„Verteca“ od pretečenega leta imamo še več iztisov in ga razpošiljamo nevezanega po **2 gld. 20 kr.** Kdor ga želi imeti, naj se oglasi pri vredništvu šentp. predm. štev. 15. v Ljubljani.

Senčna podoba.

Prečastiti gospod !

Blagi rodoljub slovenski !

„Vertec“ je nastopil danes drugo svoje leto in ako Bog dá, se bode tudi ohranil. Po želji mnogih naših prijateljev in prijateljcev slovenske mladine radi bi tudi mi, da bi „Vertec“ po **dvakrat** na mesec izhajal; toda k temu je treba tudi dvakrat toliko materialne podpore, kolikor smo jo imeli dosihmal, kajti podobe stanejo toliko novcev, da smo že letos se bali zgube. Dasiravno bi bilo naše podvzetje potem mnogo težavniše, vendar smo pripravljeni „Vertec“ po **dvakrat** na mesec izdajati, kakor hitro se toliko naročnikov nabere, da nam bode to brez kake zgube mogoče.

Razposlali smo tedaj prvi list vsim slovenskim rodoljubom s preponižno prošnjo, da bi nas hotli podpirati pri našem težavnem podvzetji in bi „Vertec“, edini časopis, katerega ima naša slovenska mladina, prav živó priporočevali slovenskim staršem in prijateljem naše slovenske mladosti. „Vertec“ veljá za celo leto po pošti prejeman **2 gld. 60 kr.** brez pošte **2 gld. 40 kr.** Za pol leta se plača **polovica** omenjenega zneska.

Uljudno prosimo vse čast. gospode, kateri se ne mislijo na naš list naročiti, da nam prvo število „Verteca“, pod ravno tem ovitkom pošljejo, zopet nazaj pod katerim smo ga poslali mi. Na ovitek naj se zapiše beseda „retour“. Kdor nam lista ne pošljê nazaj, šteli ga homo med naročnike.

Naročnina se najceneje pošilja po poštnih nakaznicah, ki veljajo za zneske do 10 gld. le 5 kr. in se na vsakej pošti lahko dobijo.

Da ste nam zdravi in srečni !

V Ljubljani 30. decembra 1871.

Ivan Tomšič,

izdatelj in vrednik „Verteca“ šentpetersko predmestje
v Ljubljani (Laibach).